

Eğitim İş

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI DÖNEM SONU RAPORU

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI DÖNEM SONU DEĞERLENDİRME RAPORU

2025-2026 eğitim-öğretim yılı, Türkiye’de kamusal eğitimin niteliğinin tamamen aşındığı, sınıfsal ve bölgesel eşitsizliklerin derinleştiği, çocukların, ailelerin ve eğitim emekçilerinin çok yönlü sorunlar ve kuşatmalarla karşı karşıya bırakıldığı bir dönem olmuştur.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) örgün eğitim istatistiklerine göre, ülke genelinde okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde toplam 17 milyon 956 bin 523 öğrenci eğitim almıştır. Bu öğrencilerin 15 milyon 366 bin 143’ü resmî, 1 milyon 539 bin 579’u özel ve 1 milyon 50 bin 801’i ise açık öğretim kurumlarında yer almaktadır. Ülke genelindeki 59 bin 336’sı resmî, 14 bin 700’ü özel ve 4’ü açık olmak üzere 74 bin 40 okulda, 753 bin 571 derslik kullanılmıştır, bu kurumlarda görev yapan öğretmen sayısı ise 1 milyon 187 bin 409 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu öğretmenlerin 1 milyon 9 bin 671’i resmî okullarda, 177 bin 738’i ise özel okullarda görev yapmaktadır.

Eğitime erişimden okulların fiziki koşullarına, öğretmenlik mesleğinin statüsünden müfredat içeriğine kadar yaşanan tüm can yakıcı gelişmeler, Millî Eğitim Bakanlığı’nın eğitimi evrensel ve anayasal bir kamu hizmeti olarak görmediğini tescillemiştir. Bakanlık, eğitimi pedagojik temellerinden kopararak, ideolojik, piyasacı, ticarileşmiş ve tasarruf odaklı bir alan olarak ele almaya devam etmiştir.

Eğitim-İş olarak bu dönem sonu değerlendirme raporumuzu, her yıl tekrarlanan kronik sorunlar listesinin ötesine geçerek, sistemi bir kanser gibi saran “**ŞİDDET**” kavramı üzerinden kurguluyoruz. Çünkü bugün eğitim sisteminde karşı karşıya kaldığımız tablo, münferit yönetim hatalarından ya da basit bütçe yetersizliklerinden ibaret değildir. Bugün Türkiye’de eğitim; halkın yoksullaştırılması ve okulların ticarileşmesiyle ekonomik şiddet, Maarif Müfredatı ve tarikat protokolleriyle ideolojik şiddet, güvencesiz istihdam ve mülakat rejimiyle kurumsal ve yapısal şiddet, okullarda öğrencilerin ve eğitim emekçilerinin can güvenliğinin yok edilmesiyle de fiziksel şiddet kışkırtıcıdır.

EKONOMİK ŞİDDET: PİYASALAŞMA VE YOKSULLUK KISKACINDA EĞİTİM

Siyasi iktidarın derinleştirdiği ekonomik kriz ve eğitimi kamusal bir hak olmaktan çıkarma iradesi, okul kapılarından içeri doğrudan “ekonomik şiddet” olarak girmiştir. Devlet, anayasal yükümlülüklerinden geri çekilirken eğitim harcamaları tamamen hanehalklarının omuzlarına yıkılmış, parasız eğitim ilkesi fiilen ortadan kaldırılarak yoksul çocukların eğitim hakkı gasp edilmiştir.

Velilere ve Öğrencilere Yönelik Ekonomik Şiddet

“Bağış” ve Kayıt Parası Adı Altında Tahakküm: Devlet okullarında eğitimin ücretsiz olduğu iddiası kâğıt üzerinde kalmıştır. Okulların temizlik malzemelerinden fotokopi giderlerine, güvenlikten küçük onarımlara kadar en temel fiziki ihtiyaçları kamu bütçesinden karşılanmadığı için okul yönetimleri velilerin cebine yönelmeye mecbur bırakılmıştır. Bazı okullarda velilerden “bağış”, “aidat” veya “kayıt parası” adı altında 10 bin TL ile 100 bin TL arasında değişen fahiş ücretler talep edilmiştir. Bakanlık, okulların ihtiyaçlarını kamu imkânlarıyla çözmek yerine müfettiş incelemeleriyle göstermelik önlemler almış, bu durum paraların market, servis veya temizlik firması hesapları üzerinden hileli yollarla toplanmasına neden olan kurumsal bir baskı düzeni yaratmıştır.

Eğitim İş

Okula Başlama Maliyetleri: Ekonomik kriz ve durdurulamayan fiyat artışları nedeniyle bir öğrencinin okula başlangıç maliyeti yaklaşık 65 bin TL seviyesine fırlamıştır. Kırtasiye ürünlerindeki yıllık fiyat artışları %60'ı aşmış, giyim ve kırtasiye masrafları tek başına asgari ücretin %85-98'ine denk gelir hale gelmiştir. Bu durum, dar gelirli, asgari ücretli veya tek maaşla geçinen aileler için çocuklarını okula göndermeyi imkânsızlaştıran doğrudan bir ekonomik şiddettir.

Özel Okul Soygunu ve Denetimsizlik: Kamusal eğitimin niteliksizleştirilmesi ve güvensiz hale getirilmesi, laik eğitimin alınıp satılabilir bir meta haline gelmesi aileleri her türlü ekonomik koşulu zorlayarak çocuklarını özel okullara göndermeye mecbur bırakmaya devam etmiştir. Örgün eğitim içindeki oranı %20'lere yaklaşan özel okullarda, ücretler ve ek hizmet bedelleri fahiş oranlarda artmış, MEB'in denetim mekanizmaları etkisiz kalmıştır. Türkiye genelinde özel okul sayısı 14.700 olmuştur. Öyle ki Ankara'nın Çankaya ilçesi örneğinde olduğu gibi özel okulların sayısı, devlet okullarının sayısını geçmiştir.

Velilerin "1,5 milyon TL'ye özel okul mu olur?" çığılığı karşısında bizzat Millî Eğitim Bakanı, "Biz size seçenek sunuyoruz, 600 bin liranın altında okullar da var" diyerek velileri açıkça özel okullara, cemaat ve tarikatların okullarına yönlendirmiş, ticarileşmeyi ideolojik bir silah olarak kullanmıştır.

Açlık ve Susuzluk Kısılcında Çocuklar: OECD verilerine göre Türkiye'de çocuk yoksulluğu %22,4 seviyesindedir; her beş çocuktan biri yeterli beslenememekte ve her dört çocuktan biri okula aç gitmektedir. PISA raporları, ülkemizde ekonomik yetersizlik nedeniyle öğrencilerin aç kalma oranını %19,2 olarak tespit etmiştir. Bu korkunç tabloya rağmen kamuda tasarruf tedbirleri bahane edilerek okullarda ücretsiz okul yemeği programı uygulanmadığı gibi öğrencilerin erişebileceği temiz, içilebilir su altyapısı dahi kurulmamıştır. Çocukların aç ve susuz şekilde derslere girmeye mahkûm edilmesi, beslenme çantalarının okul içinde sınıfsal ayrışmanın sembolü haline gelmesi, sosyal devlet ilkesinin çocuklara uyguladığı açık bir ekonomik şiddettir.

Eğitim Emekçilerine Yönelik Ekonomik Şiddet

Enflasyon Karşısında Eriyen Maaşlar ve Alım Gücünün Düşmesi: Hızla artan enflasyon, kira, mutfak ve temel yaşam giderleri karşısında öğretmen maaşları reel olarak erimiş, eğitim emekçileri yoksulluk sınırının altında bir yaşama mahkûm edilmiştir. Öğretmenlerin barınma, ulaşım ve beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ek işler aramak zorunda kalması, mesleki motivasyonu baltaladığı gibi öğretmenlik mesleğinin toplumsal itibarını da zedelemektedir. Yan ödemeler, ek dersler veya uzman/başöğretmenlik unvanları üzerinden yürütülen parça başı ücret politikası tüm öğretmenleri kapsamadığı için öğretmenler odasında çalışma barışını bozan bir adaletsizlik üretmektedir.

Ücretli Öğretmenlik Güvencesizliği ve Sömürüsü: MEB, okullardaki devasa öğretmen açığını kadrolu ve güvenceli istihdamla çözmek yerine ucuz iş gücü sömürüsünü tercih etmektedir. 2025-2026 eğitim-öğretim yılının ilk döneminde yüz bine yakın ücretli öğretmen, asgari ücretin bile altındaki ders ücretleriyle, hiçbir sosyal güvencesi, yaz ve ara tatil hakkı olmadan çalıştırılmıştır. Eğitim fakültesi mezunu veya pedagojik formasyon şartı aranmaksızın öğretmenlikle ilgisiz alanlardan mezun olanların derse sokulması, öğretmenlik mesleğinin uzmanlık niteliğine yönelik açık bir kurumsal şiddettir.

Eğitim İş

İDEOLOJİK ŞİDDET: LAİK EĞİTİME YÖNELİK SİSTEMATİK SALDIRILAR ve EĞİTİMDE DİNSELLEŞME

Eğitim sistemi, siyasi iktidarın kendi dünya görüşüne uygun, biat ve itaat eden bir toplum inşa etme hedefinin en acımasız “ideolojik şiddet” aracına dönüştürülmüştür. Okulların inanç ve felsefi bakımdan tarafsız olması ilkesi çiğnenmiş, Cumhuriyetin kurucu değerlerine ve laikliğe karşı topyekün bir savaş açılmıştır.

Müfredat Üzerinden Pedagojik Şiddet: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

Bilimsel ve Çağdaş Eğitimin Tasfiyesi: Herhangi bir bilimsel araştırma verisine dayanmadan ve pilot uygulaması yapılmadan yangından mal kaçıran gibi hayata geçirilen “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli”, eğitim programlarının bilimsel içerikten tamamen arındırılmasının kurumsal ifadesidir. Eleştirel düşünme, sorgulayıcı felsefi yaklaşım ve bilimsel yöntemler müfredattan ayıklanmış, pozitif bilimlerin içeriği “sadeleştirme” yalanıyla budanmıştır.

Özgür Yurttaş Yerine “Tebaa” Dayatması: İnsan tanımı biyolojik, psikolojik ve toplumsal gerçekliklerinden kopararak bilim dışı “madde ve mana” önermelerine, “manevi değerler” söylemine sıkıştırılmıştır. Bağımsız, özgür iradeli, “fikri hür, vicdanı hür” yurttaşlar yetiştirmek yerine, tasavvufi referanslarla boyun eğen, sorgulamayan ve itaat eden “kâmil insan” modeli çocukların zihinsel dünyasına ideolojik bir şiddet olarak enjekte edilmektedir.

Cumhuriyet Karşıtlığı ve Hafıza Silme Girişimleri: Cumhuriyetin kurucu değerleri ve Atatürk’ün anılması müfredatta sembolik düzeye indirgenmiştir. 10 Kasım’ın ara tatillere denk getirilerek görünmez kılınmaya çalışılması, ilkokullarda karne döneminde dağıtılan gelişim raporlarından Atatürk fotoğraflarının kaldırılması, sendikamızın düzenlediği “Atatürk’e mektup” yarışmasının engellenmeye çalışılması pedagojik bir tercih değil, Cumhuriyetin ortak tarihsel belleğine yönelik sistemli bir ideolojik şiddettir.

ÇEDES Projesi ve Protokollerle Okulların İşgali

Çocuk Psikolojisine Yönelik Ağır İhlaller: ÇEDES projesi adı altında okullar imamların, vaizlerin ve din görevlilerinin, cemaat ve tarikat mensuplarının resmi faaliyet sahasına dönüştürülmüştür. Pedagojik formasyonu ve çocuk psikolojisi bilgisi olmayan bu kişilerin eliyle, soyut düşünce çağına gelmemiş küçük çocuklar; mezarlık ziyaretlerine, cami temizliklerine, kanlı ve kesik maketlerin, kefenlerin kullanıldığı travmatik etkinliklere zorlanmıştır. Çocukların üstün yararını hiçe sayan bu dogmatik dayatmalar, çocuk ruh sağlığına yönelik ağır bir psikolojik ve pedagojik şiddettir.

Tarikat ve Cemaatlere Teslim Edilen Okullar: TÜGVA, ENSAR Vakfı, Hayrat Vakfı ve İlim Yayma Cemiyeti gibi dini-siyasal yapılar, MEB ile imzalanan protokoller aracılığıyla okulları işgal etmiştir. Devletin asli sorumluluğu olan rehberlik ve değerler eğitimi bu yapılara devredilmiş; çocuklar inanç ve kimlik temelli ayrışmalara maruz bırakılmıştır. Bu dönemde Bursa’da bir öğretmenin sınav kâğıdı üzerine “Hak din ve şeriat İslam’dır” yazarak şeriat propagandası yapması, İzmir’de öğrencilere “Aranızda ateist var mı?” diye baskı kurulması, doğu illerindeki resmi toplantılarda kız çocuklarına “Kadının yeri evidir, görevi ailesine hizmettir” gericiğinin dikte edilmesi, ideolojik şiddetin ulaştığı pervasız boyutu gözler önüne sermektedir.

Medreseleşme, İcazet Törenleri ve Yaz Okulu İşgalleri: İdeolojik şiddetin ulaştığı son aşama, Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun tamamen yok sayılması yoluyla eğitimin paralel dinsel yapılarla ikame edilmesi sürecidir. MEB'in yasal mevzuata, Anayasa'ya ve pedagojik ilkelere açıkça aykırı protokollerinin yarattığı boşluktan güç alan tarikat ve cemaatler, son dönemde yasa dışı medrese mezuniyetleri ve icazet törenleri düzenleyecek kadar pervasızlaşmıştır. Hiranur Vakfı gibi çocuk evliliğini meşrulaştıran gerici yapıların çocukların katılımıyla kitlesel etkinlikler yapmasına göz yumulurken, eğitim-öğretim yılının bitişiyle birlikte devlet okulları adeta tarikatların yaz okulu kamplarına dönüştürülmüştür. Yaz döneminde hiçbir kamusal denetime tabi olmaksızın, çocuk psikolojisinden uzak yapılar eliyle okul binalarında yürütülen bu "yaz okulu" etkinlikleri, çocukları tarafsız ve güvenli bir eğitim ortamından kopararak doğrudan inanç ve kimlik temelli ideolojik bir kuşatmanın nesnesi haline getirmektedir. Okulun laik iklimini tamamen yok eden ve çocukların zihinsel dünyasına ipotek koyan bu medreseleşme pratikleri, laik cumhuriyete ve barış içinde bir arada yaşama iradesine yöneltilmiş en ağır ideolojik şiddet biçimidir.

İmam Hatip Okullarının Model Olarak Dayatılması: Toplumda karşılığı olmamasına ve talebin sürekli azalmasına rağmen, İmam Hatip okullarının sayısı ve bütçe olanakları ayrıcalıklı biçimde artırılmaktadır. Fen liseleri, Anadolu liseleri ve meslek liseleri fiziki donanımsızlıktan kırıılırken, tüm kamu kaynakları bu ideolojik modele akıtılmaktadır. Yerleşim bölgelerinde alternatif okul türlerinin kapatılması ya da kontenjanlarının daraltılması, özellikle yoksul ailelerin çocuklarını İmam Hatip okullarına gitmeye kurumsal olarak mecbur bırakmaktadır. Tercih özgürlüğünün pratikte yok edilmesi, açık bir yönlendirme şiddetidir. Üstelik bu okullar arası ayrıştırma, evrensel bir etkinlik olarak spor müsabakalarına kadar uzanmış, İmam Hatip okullarını ayrıcalıklı kılacak etkinlikler düzenlenmiştir.

KURUMSAL VE YAPISAL ŞİDDET: GÜVENCESİZLİK, HUKUKSUZLUK VE LİYAKATSİZLİK

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönetim anlayışı, planlama hatalarının, liyakatsiz kadrolaşmanın ve partizan politikaların bedelini öğrencilere ve öğretmenlere ödeten kurumsal bir şiddet aygıtına dönüşmüştür. Hukuk ve mevzuat, öğretmenlik mesleğinin özerkliğini ve güvencesini yok etmek amacıyla kullanılmaktadır.

Okul Dışı Kalmış Öğrenciler ve Yapısal/Sistemik Şiddet

Zorunlu Eğitimin İhlali ve Kitlesel Hak Gasrı: Türkiye'de 12 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçilmesinin üzerinden 13 yıl geçmiş olmasına rağmen, %100 okullaşma hedefine ulaşılammış olması devlet eliyle işletilen sistematik bir kurumsal şiddettir. MEB'in resmi verilerine göre ilkokulda net okullaşma oranı %95,03, ortaokulda %91,45, lisede (ortaöğretim) ise %87,97 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlar, ilkokul çağındaki her 100 çocuktan 5'inin, ortaokulda 9'unun, lisede ise 12'sinin eğitim hakkının kurumsal olarak gasp edildiğini ve okul kapılarının yüzlerine kapatıldığını göstermektedir.

1,5 Milyona Yakın Çocuğun Sistem Dışına İtilmesi: Okullaşma oranlarındaki bu keskin düşüşün ardındaki acı gerçek, zorunlu örgün eğitim çağında olması gerekirken okullarda bulunmayan öğrenci sayısının, açıköğretim ve MESEM öğrencileri eklendiğinde 1 buçuk milyona yaklaşmış olmasıdır. Eğitim öğretim yılı içinde ne kadar çocuğun okulu bıraktığını şeffafça açıklamayan bakanlık, çocukları okul ortamının sağladığı sosyalleşme, koruma ve akademik gelişim olanaklarından mahrum bırakarak kaderlerine terk etmektedir. Eğitim dışına itilen bu devasa çocuk nüfusu, anayasal bir hakkın ihlali olmasının ötesinde, çocukların kendi geleceklerini belirleme hakkının elinden alınması anlamına gelen ağır bir toplumsal ve sistematik şiddettir.

MEB, çocukları örgün eğitim içinde tutacak sosyal destekleri güçlendirmek yerine, çocukları okuldan ve öğretmenden uzaklaştıran alternatif modelleri bizzat teşvik etmektedir. Açıköğretime kayıtlı olan 327 bin 710 öğrenci ile MESEM kapsamında sermayeye ucuz iş gücü olarak sunulan 562.613 çocuk, kâğıt üzerinde “öğrenci” görünse de fiilen örgün eğitim sisteminin dışına çıkarılmıştır. Çocukları kapalı, denetimsiz ve her türlü istismara açık işletmelere ya da tarikat denetimindeki yapılara mahkûm eden bu servis, istihdam ve açık lise rejimi, Cumhuriyetin yurttaşlık ilkesine karşı yürütülen en büyük sistematik şiddettir.

Erken Yaşta Güvencesiz İşçilik ve Çocuk Evlilikleri Kısıncısı: Eğitimden erken ayrılma süreci, özellikle resmî çalışmaya başlama yaşı olan 15 yaştan itibaren korkunç bir ivme kazanmaktadır. Yaşanan can yakıcı ekonomik kriz ve yoksullaşma politikaları, dar gelirli ailelerin çocuklarını sistem dışına iten en büyük şiddet unsurudur. Bu süreçte erkek çocukları hane dışı kayıt dışı ve vasıfsız işlerde çocuk işçisi olarak sömürülmeye zorlanırken; kız çocukları ise okuldan koparılarak çocuk yaşta erken ve zorla evliliklere ya da görünmeyen ev içi bakım yüklerine mahkûm edilmektedir. Okul, yoksul ve kırılğan çocuklar için beslenme, sağlık ve psikososyal koruma sağlayan kamusal bir sığınak olması gerekirken, devletin bu koruma mekanizmasını geri çekmesi kuşaklararası yoksulluk döngüsünü kalıcılaştıran sistematik bir şiddet üretmektedir.

Öğretmenlik Mesleğine ve Meslek Onuruna Yönelik Şiddet

Millî Eğitim Akademisi ve Unvan Gaspı: Yürürlüğe giren Öğretmenlik Mesleği Kanunu (ÖMK) öğretmenlerin haklarını tanımlamak yerine, üniversitelerin akademik birikimini ve eğitim fakültelerini işlevsizleştirmeyi hedeflemiştir. Kurulan Millî Eğitim Akademisi, öğretmenlik unvanını anayasaya aykırı biçimde gasp ederek diplomayı yok saymış, öğretmenleri “akademi kursiyeri” konumuna indirgemıştır. Akademideki belirsiz elenme kriterleri, güvenlik soruşturması dayatmaları ve verilecek olan yetersiz ücretler öğretmen adaylarının hayatından yıllar çalan kurumsal bir tuzaktır. Amaç, Cumhuriyete bağlı öğretmenleri elemek, tarikat referanslı, iktidar güdümlü memurlar seçmektir.

Mülakat Mağduriyetleri: “Kamuda mülakat kaldırılacak” sözüne rağmen MEB, KPSS puanlarını hiçe sayan mülakat uygulamasında ısrar etmiştir. Komisyonların keyfi ve şaibeli puanlamaları nedeniyle yazılı sınav birincileri elenmiş, binlerce öğretmenin emeği çalınmıştır. Mahkeme kararlarına ve yargının “mülakatın mağduriyet yarattığına” dair hükümlerine rağmen atamaların yapılmaması, kurumsal hukuksuzluğun ve şiddetin açık ilanısıdır.

CİMER İhbar Mekanizması ve Oto-Sansür Şiddeti: CİMER ihbar hattı, okullarda öğretmenler üzerinde sistematik bir mobbing ve baskı aracına dönüştürülmüştür. Husumete dayalı, imzasız ve asılsız her ihbar doğrudan soruşturma konusu edilmekte, öğretmenler mesleki itibarlarını zedeleyen süreçlerle baş başa bırakılmaktadır. Bu durum okullarda korku iklimi yaratmakta, öğretmenlerin pedagojik inisiyatif kullanmasını engelleyerek bir oto-sansür şiddeti üretmektedir.

Angaryalar ve Norm Fazlası Sürgünleri: Öğretmenler, ders hazırlığı ve öğrencilerle ilgilenmek yerine bürokratik evrak takipleri, veri girişleri ve gelişim raporu dayatmalarıyla bürokratik birer memura indirgenmektedir. Yoğun iş yükü mesleki tükenmişliği artırırken, planlama hatalarının faturası da “norm fazlası” ilan edilen öğretmenlere kesilmektedir. Öğretmenlerin istekleri dışında, aile bütünlüklerini ve ekonomik durumlarını hiçe sayarak yapılan keyfi görevlendirmeler kurumsal birer sürgüne dönüşmüştür.

Eğitim İş

Özel Okul Öğretmenlerinin Direnişi ve Maruz Kaldığı Kurumsal Şiddet: Kamusal eğitime dönük piyasacı saldırıların en ağır faturasını ödeyen kesimlerden biri de özel öğretim kurumlarında kölelik düzenine mahkûm edilen özel okul öğretmenleridir. Taban ücret haklarının (devlet okulundaki meslektaşlarından daha az maaş alamayacakları ilkesinin) yasal düzeyde gasp edilmesiyle birlikte, bu öğretmenler patronların insafına ve asgari ücret sınırına terk edilmiş durumdadır. Ricayla, söz alarak yürütülen hukuk dışı kamu yönetimi anlayışı özel sektör öğretmenlerini güvencesiz, belirli süreli sözleşmelerle sömürülen birer işçiye dönüştürmüştür. Bu güvencesizlik ve hak gaspına karşı, meslek onurlarını ve taban ücret haklarını savunmak adına günlerdir Ankara’da iradeli bir mücadele sürdüren, seslerini duyurabilmek için bedenlerini açlık grevine yatıran özel okul öğretmenleri, sadece kurumsal değil, doğrudan fiziksel ve idari şiddetin de hedefi olmuştur. Eğitim bütçesini tarikatlara ve sermayeye aktaranlar, insanca yaşayacak ücret ve güvence talep eden, hakkını arayan öğretmene sokak ortasında kolluk kuvvetleri eliyle şiddet uygulamaktan çekinmemektedir. Eğitim-İş olarak, Ankara sokaklarında direnen, açlık greviyle hak arayan özel sektör öğretmenlerine yönelik uygulanan bu baskıyı, gözaltıları ve orantısız gücü öğretmenlik mesleğinin onuruna yapılmış en ağır şiddet olarak görüyor; taban ücret hakkı geri alınana kadar bu sömürü düzenine karşı omuz omuza mücadele edeceğimizi ilan ediyoruz.

Geleceğe ve Çocuk Emegine Yönelik Yapısal Şiddet

Devlet Eliyle İşletilen Çocuk Emegi Sömürü Çarkı: MESEM Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM), çocuk emeğini sermayeye ucuz ve güvencesiz iş gücü olarak servis eden yapısal bir sömürü mekanizmasıdır. Çocukların kapısından bile girmemesi gereken ağır, tehlikeli iş kollarında ve işletmelerde geçiren 560 bin çocuğun pedagojik, psikolojik ve fiziksel gelişimleri hiçe sayılmaktadır. Bu denetimsiz çarkın içinde bugüne kadar 19 çocuk iş cinayetlerinde can vermiştir. Çocuk ölümleri karşısında sorumluluk almak yerine sistemi “çocukların alın teri” diye savunan bakanlık, çocukların yaşam ve eğitim hakkına yönelik en ağır kurumsal şiddeti uygulamaktadır. MESEM’ler aracılığıyla sermayeye aktarılan milyarlık kamu bütçesi ise eşitsizlik şiddetini derinleştirmektedir. Yıllık yaklaşık 65 Milyar lira MESEM öğrencileri üzerinden sermayeye ve patronlara aktarılmakta, öğrencilere bir öğün ücretsiz yemek talebi ise “kaynak yok” bahanesi ile karşılanmaktadır. Bu durum açıktır ki kaynakların yokluğu ile değil, kaynakların nereye aktarılacağına ilişkin tercihlerle ilgilidir.

FİZİKSEL ŞİDDET VE GÜVENLİKSİZLİK: OKULLARDA GÜVENLİ ALANLARIN ÇÖKÜŞÜ

Ekonomik bunalım, toplumsal gerilim ve eğitim politikalarının öğretmeni hedef haline getiren dili, eğitimin gelecek vaat etmekten çıkması, okulları güvenli kamu alanları olmaktan hızla uzaklaştırmış, eğitim kurumlarını doğrudan fiziksel şiddetin tırmandığı mekânlar haline getirmiştir.

Personel Eksikliği, Hijyen Sorunu

Hijyen ve Güvenlik Zaafı: Kadrolu yardımcı hizmetli ve güvenlik personeli istihdam edilmemesi, okulları korumasız ve sağlıksız bırakmıştır. Bu yıl da İşgücü Uyum ve Toplum Yararına Programlar gibi geçici, güvencesiz ve eksik çözümler okulların hijyen krizini çözememiştir. Okul tuvaletlerinde sabun, kâğıt havlu ve temizlik malzemelerinin dahi bulunmaması öğrencilerin sağlığını doğrudan tehdit etmekte, bulaşıcı hastalık riskini artırmaktadır. Okul giriş-çıkışlarının denetimsiz olması ise yabancı kişilerin okul bahçelerine rahatça girmesine ve fiziksel şiddet vakalarının tırmanmasına zemin hazırlamaktadır.

Deprem Bölgesinde Süregelen Hak İhlalleri: Deprem bölgesinde eğitim, aradan geçen zamana rağmen hâlâ konteynerlerde, hasarlı binalarda veya fiziki açıdan yetersiz birleştirilmiş mekânlarda sürdürülmektedir. Derslik yetersizliği ve kalabalık sınıflar eğitimi kesintili kılarken, psikososyal desteklerin yetersizliği deprem travmasının etkilerini derinleştirmektedir. Tüm Türkiye genelinde okul binalarının depreme karşı güçlendirilmesi ve yeniden inşa süreçlerinin plansız, yavaş ve şeffaflıktan uzak ilerlemesi, çocukların ve eğitim emekçilerinin en temel hakkı olan yaşam hakkını doğrudan tehdit eden kurumsal bir fiziki şiddettir.

Okullarda Yaşanan Şiddet ve Can Güvenliği Krizi

Okullar, bir toplumun geleceğini inşa ettiği en korunaklı, en güvenli ve en saygın kamusal mekânlar olmak zorundadır. Ancak bugün Türkiye’de okullar, ne öğrencilerin ne de eğitim emekçilerinin can güvenliğinin kaldığı, her an bir cinayetle ya da barbarca bir saldırıyla sarsılabilecek güvensizlik mekanlarına dönüştürülmüştür. Siyasi iktidarın öğretmenlik mesleğini sistematik olarak değersizleştiren söylemleri, eğitimin gelecek vaat etmekten uzaklaşması, öğretmenin kamusal otoritesini bilinçli bir şekilde aşındıran politikaları ve yargı sistemindeki cezasızlık kültürü, okulları her türlü şiddet eyleminin açık hedefi haline getirmiştir. Öğretmeni koruyacak caydırıcı yasal düzenlemelerin yapılmaması, saldırganları cesaretlendirmekte; eğitim emekçilerini ve öğrencileri sınıflarda, koridorlarda ve okul kapılarında hedef tahtasına koymaktadır. Artık mesele bir disiplin ya da pedagojik asayiş sorunu olmaktan çıkmış, doğrudan bir yaşam hakkı mücadelesine ve eğitim sisteminin kurumsal çöküşüne dönüşmüştür.

Öğretmenin kamusal otoritesinin sistemli şekilde aşındırılması, velilerin okulu müşteri ilişkisi yürütülen bir hizmet alanı gibi görmesi şiddet ortamını beslemektedir. Öğretmenler not verme, disiplin veya pedagojik uyarılar nedeniyle sözlü hakarete, tehdide ve sistematik fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Şiddet uygulayanların etkili yaptırımlarla karşılaşmaması, koruyucu ve caydırıcı hukuki düzenlemelerin bulunmaması saldırganları cesaretlendirmektedir.

Şiddetin ulaştığı bu kontrolsüz sarmal, okullarımızı güvenli kamusal alanlar olmaktan tamamen çıkarmış ve eğitim bileşenlerinin doğrudan yaşam hakkına kasteden cinayet mahallerine dönüştürmüştür. İstanbul’da görevi başında hunharca katledilen Fatma Nur Çelik öğretmen, hafızalarımızdan silinmeyecek derin bir yara ve can güvenliği krizinin en acı sembolü olmuştur.

14 Nisan 2026 tarihinde Şanlıurfa’nın Siverek ilçesinde Ahmet Koyuncu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nde, okulun eski öğrencisi tarafından pompalı av tüfeği ile yapılan saldırıda toplam on altı kişi yaralanmıştır. Bu olaydan bir gün sonra 15 Nisan’da Kahramanmaraş’ın Onikişubat ilçesindeki Ayser Çalık Ortaokulu’na okulun 8. sınıf öğrencisi İ.A.M.’nin gerçekleştirdiği saldırıda ise, biri öğretmen, sekizi öğrenci olmak üzere dokuz kişi hayatını kaybetmiş, altısının durumu ağır olmak üzere 13 kişi de yaralanmıştır.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş’ta okul ortamlarında yaşanan, öğretmen ve idarecileri hedef alan bu saldırılar ve silahlı baskınlar eğitim kurumlarının nasıl birer güvensizlik girdabına itildiğini, eğitim kurumlarının nasıl sahipsiz bırakıldığını, uyarılarımızın nasıl görmezden gelindiğinin bir acı kanıtıdır. Bir öğrencinin elini kolunu sallayarak okula silahla girebildiği, öğretmenlerin ve öğrencilerin hedef haline geldiği bu tablo açık bir ihmaller zinciridir. Okullarda yaşanan bu cinayetler ve şiddet dalgası sadece öğretmenlerimizi değil, devletin koruması altında olması gereken en savunmasız varlıklarımızı, çocuklarımızı da aramızdan koparmaktadır.

Eğitim İş

SONUÇ VE EĞİTİM-İŞ'İN MÜCADELE KARARLILIĞI

24 yıllık AKP iktidarının tamamında olduğu gibi, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında da laik ve bilimsel eğitimden sistemli biçimde uzaklaşmış; cumhuriyet değerlerine açılan savaş kararlılıkla sürdürülmüştür. Liyakatsiz kadrolaşma, mevzuat değişiklikleri, dini tarikatlarla imzalanan protokoller ve ticarileşme uygulamaları, okullarımızı her anlamda sarsıcı bir şiddet sarmalının içine hapsedmiştir. Okullarımız ekonomik, ideolojik, kurumsal, fiziksel şiddet kısıkcındadır.

Ancak bizler, Eğitim-İş olarak, durum ne kadar karanlık görünse de, eğitimdeki gericiyleştirmeye ve piyasalaştırmaya karşı, eğitim emekçisinin haklarına ve itibarına kastedenlere karşı, Cumhuriyet'i ve devrimlerini hedef alanlara karşı verdiğimiz aydınlanma mücadelesinden bir adım bile geri atmayacağız! Atatürk'ün bize emanet ettiği yeni nesillere kıyılmasına da eğitimcilerimize ve çocuklarımıza bu ülkenin zindan edilmesine de izin vermeyeceğiz!

FİZİKSEL ŞİDDETE VE GÜVENLİKSİZLİĞE YÖNELİK ACİL TALEPLERİMİZ

Eğitim Emekçilerini Koruyan Caydırıcı Şiddet Yasası Çıkarılmalıdır: Öğretmenlere ve eğitim çalışanlarına yönelik sözlü, psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayanların, okul basanların tutuklu yargılanmasını sağlayacak, Türk Ceza Kanunu'nda doğrudan cezaları artıran ve hiçbir erteleme/indirim mekanizmasına izin vermeyen özel bir "Eğitimde Şiddeti Önleme Kanunu" derhal çıkarılmalıdır.

Okullara Kadrolu Personel Atanmalıdır: İşgücü Uyum Projesi ya da Toplum Yararına Program gibi geçici, güvencesiz ve yetersiz çalıştırma modellerinden vazgeçilmeli, Türkiye genelindeki tüm devlet okullarının giriş-çıkış güvenliğini sağlamak üzere kadrolu ve okulla bağ kuran, okulu sahiplenecek personel istihdam edilmelidir. Okullar, yabancı kişilerin ve saldırganların elini kolunu sallayarak girebildiği denetimsiz alanlar olmaktan çıkarılmalıdır.

Tüm Okullara Kadrolu Yardımcı Hizmetli Görevlendirilmelidir: Okulların hijyen ve temizlik ihtiyaçlarını velilerin sırtına yükleyen ya da okulları salgın hastalıklara teslim eden mevcut sisteme son verilmeli, 61 binden fazla resmi okulun tamamına bütçeden kaynak ayrılarak kadrolu temizlik personeli atanmalıdır. Çocuklarımızın sağlık hakkı, geçici ve yarım günlük iş gücü programlarının insafına bırakılamaz.

Deprem Güçlendirme ve Yeniden İnşa Çalışmaları Hızla Tamamlanmalıdır: Başta deprem bölgesi olmak üzere, Türkiye genelindeki tüm okul binalarının doğal afetlere karşı dayanıklılık envanteri şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşılmalı, hasarlı, yıkım kararı olan ya da güçlendirilmesi gereken binaların yapımı yandaş müteahhitleri fonlama projesi olmaktan çıkarılarak devlet eliyle acilen bitirilmelidir. Çocuklarımızın ve öğretmenlerimizin yaşam hakkı konteynerlerde ya da çürük binalarda riske atılamaz.

Okul Servis Rejimi ve Taşınabilir Eğitim Araçları Kamusal Olarak Denetlenmelidir: Pedagojik ve trafik güvenliği standartlarından yoksun şoförlerin ve denetimsiz servis araçlarının karıştığı, çocuklarımızın canını alan kazaların önüne geçilmesi için katı ve sürekli bir kamusal denetim mekanizması kurulmalıdır. Mesafe sınırlandırmalarıyla çocukları otostop çekmeye ya da tehlikeli yollara mecbur bırakan idari kararlar derhal iptal edilmelidir.

Rehberlik Hizmetleri ve Psikososyal Destekler Güçlendirilmelidir: Okullarda tırmanan akran zorbalığı ve toplumsal şiddet sarmalına karşı koruyucu sosyal politikalar hayata geçirilmeli, her okula öğrenci sayısına bakılmaksızın yeterli sayıda rehber öğretmen/psikolojik danışman kadrosu tahsis edilmelidir.

Eğitim İş

Sabit Saat (Yaz Saati) Zulumüne Derhal Son Verilmelidir: Çocuklarımızı kış aylarında zifiri karanlıkta yollara düşüren, trafik kazalarına, biyolojik ritim bozukluklarına ve her türlü güvenlik tehdidine açık hale getiren sabit saat uygulaması iptal edilmeli; eğitim-öğretim tamamen gün ışığına göre planlanmalıdır.

Laik, bilimsel, adil ve kamusal bir eğitim sistemi için acil ve vazgeçilmez taleplerimizi ilan ediyoruz:

- Zorunlu eğitimin daraltılması ve süresinin kısaltılması tartışmalarına derhal son verilmeli; örgün eğitim dışındaki tüm çocuklar okula döndürülmelidir.
- Açık liseler örgün eğitimin bir alternatifi olmaktan çıkarılmalı; yüz yüze ve kesintisiz eğitim esas kılınmalıdır.
- MESEM'ler başta olmak üzere çocuk emeğinin sömürülmesini meşrulaştıran ve çocuk cinayetlerine davetiye çıkaran tüm uygulamalar derhal kaldırılmalıdır.
- Ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik garabetine son verilmeli; tüm öğretmenler kadrolu ve güvenceli istihdam edilmelidir.
- Eğitim bütçesi artırılmalı, yatırım payı yükseltilmeli; okulların kadrolu yardımcı hizmetli ve güvenlik personeli ihtiyacı kamu kaynaklarıyla karşılanmalıdır.
- Laik, bilimsel ve karma eğitim karşıtı tüm ideolojik müdahaleler, ÇEDES projesi ve tarikat protokolleri derhal iptal edilmeli; Maarif Müfredatı geri çekilmelidir.
- Öğretmenlerin ekonomik, sosyal ve özlük hakları insanca yaşayabilecekleri, yoksulluk sınırının üzerindeki bir düzeye kavuşturulmalıdır.

Özel Okul Öğretmenlerine Taban Ücret Güvencesi Verilmeli ve Mülakat Mağduriyetleri Yargı Kararları Doğrultusunda Derhal Çözülmelidir:

Özel öğretim kurumlarında çalışan eğitim emekçilerinin patronların insafına terk edilmesine son verilmeli, devlet okullarındaki meslektaşlarından daha az ücret alamayacaklarını güvence altına alan "Taban Ücret" hakkı yasal güvenceye kavuşturularak belirli süreli sözleşme sömürüsüne son verilmelidir. Bununla birlikte, mülakat adı altındaki keyfi eleme sistemiyle gelecekleri çalınan, mahkeme kararlarıyla haklılığı tescillenmesine rağmen atamaları yapılmayan 1611 mülakat mağduru öğretmenin hakları derhal teslim edilmelidir.

Eğitim-İş, laik, bilimsel, çağdaş, kamusal parasız eğitimi savunmaya; Cumhuriyetin, çocukların, öğretmenlerin ve toplumun geleceği için mücadelesini kararlılıkla sürdürmeye devam edecektir!